

1. *Fumana procumbens* (Dunal) Gren. et Godr.

Devätoroka rozprestretá

Ic.: Tab. 3, fig. 3, p. 65

Fumana procumbens (Dunal) Gren. et Godr. Fl. Fr. 1, p. 175, 1847.Bas.: *Helianthemum procumbens* Dunal in DC. Prodr. 1, p. 275, 1824.Syn.: *Cistus fumana* L. 1753 – *Helianthemum fumana* (L.) Mill. 1768 – *Cistus nudifolius* Lam. 1779, nom. illeg. – *Fumana vulgaris* Spach 1838 – *F. nudifolia* Janch. 1908.

Poloker, 5–10 cm vysoký; stonky od bázy rozkonárené, poliehavé, na vrchole vystúpavé, (3–)10–20(–40) cm dlhé, v hornej časti \pm sivo páperisté, zriedkavo s roztrúsenými žliazkami. Listy striedavé, celistvookrajové, čiarkovité až ihlicovité, 3-hranné, tupo končisté alebo ostité, 5–18×0,5–2 mm veľké, holé alebo na okraji riedko chlpaté, bez prílistkov; z pazúch listov vyrastajú často sterilné, husto listnaté skrátene konáriky. Kvety jednotlivé, na konáriku po 1–4(–8), pazušné, stopkaté; stopka taká dlhá ako podporný list, holá alebo veľmi krátko chlpatá. Kališné lístky nerovnaké, 2 vonkajšie menšie, úzko kopijovité, 2–4 mm dlhé, zelené, po odkvitnutí opadávajú, 3 vnútorné väčšie, blanité, vajcovité, 5–8×3–6 mm veľké, svetlozelené až žltozelené, veľmi riedko páperisté až holé, po odkvitnutí hrdzavohnedé, trváce, slúžia ako lietací orgán plodu. Korunné lupienky široko obrátene vajcovité, na vrchole zaokrúhlené alebo uťaté, 8–11 mm dlhé, sýtožlté. Tyčinky početné. Semenník 3-puzdrový, široko vajcovitý, holý alebo len pri vrchole s niekoľkými chlpmi. Čnelka \pm taká dlhá ako tyčinky, rovná alebo od bázy mierne oblúkovitá, blizna 3-laločná. Tobolka guľovitá, svetlohnedá, lesklá, 3-puzdrová, s 3–12 semenami. Semená elipsoidné, 2–3,3 mm dlhé, hnedé až čiernohnedé, lesklé; embryo so skrútenými kľúčnymi listami a priamou radikulou.

Chromozómy: $2n = 32$, okr. 5, Devínska Kobyla (Murín et Uhríková in Májovský et al. Acta Fac. Rerum Nat. Univ. Comen., Bot. 16: 11, 1970).

Biológia, ekológia, fytoecenológia. Chamefyt. Kvitnutie máj–september(–október), kvitnutie jednotlivých kvetov trvá veľmi krátko, za niekoľko hodín po rozkvitnutí dochádza k opadu korunných lupienkov; kvety hmyzoopelivé a samoopelivé. Rozmnožuje sa výlučne generatívne. Semená anemochórne a myrmekochórne (Bengtsson 1993), v obdobiach s dostatkom vlhky často napádané plesňami rodov *Alternaria*, *Aspergillus*, *Epicoccum*, *Fusarium* a *Penicillium*, čo spôsobuje stratu klíčivosti (Eliáš jun. et al. 2003). Kalcifyt a heliofyt, rastie na výslnných, teplých a vysychavých kamenistých svahoch a stráňach, na sprašových, piesočnatých alebo kamenistých pôdach, v štrbinách skál, v xerothermných spoločenstvách lúk a pasienkov, zriedkavo v porastoch teplomilných krov a drevín v planárnom až submontánnom stupni. Maximum: 950 m n. m., okr. 13, vrch Rokoš (Futák 1944 SLO; Eliáš jun. 2003); 950 m n. m.; okr. 13, vrch Vápeč (Weber 1909 PR; Futák